

MEER BOMEN NU

Hoe organiseer ik een oogstdag?

Dankjewel dat je Nederland samen met ons sneller wilt vergroenen! Geweldig dat je je eigen oogstdag wilt organiseren: het belangrijkste onderdeel van de campagne. Want als je niet oogst, ken je ook niet planten. Logisch!

Hoe werkt het?

Iedereen kan een oogstdag organiseren. We starten in het eerste weekend van november. Ecologisch is dat het meest gunstig: dan vallen de blaadjes van de bomen en zijn de bomen in ruststand. Dit komt de overlevingskans van de bomen ten goede. We eindigen zodra de eerste bladeren weer aan de bomen komen en het weer de eerste tekenen van de lente laat zien. Dus tot en met maart kunnen we oogsten en planten. Voor het inplannen van de oogstdagen geldt echter: hoe eerder hoe beter! Je kunt al gaan inplannen op het moment dat je bent ingelogd op de Bomenplanner.

Inplannen oogstdagen

Met je profiel in de Bomenplanner voeg je de oogstlocatie toe, dit is de plek waar je toestemming hebt om overdadige of ongewenste zaailingen uit te scheppen. Binnen die oogstlocatie kun je een of meer evenementen aanmaken. Voor elk evenement kunnen vrijwilligers en plantlocaties zich inschrijven. De Bomenplanner verstuurt hiervoor iedere woensdagavond om 18.00 uur een overzicht van alle evenementen naar de vrijwilligers.

Samen aan de slag

Uiteraard helpen wij je om alle vaardigheden voor een oogstdag onder de knie te krijgen, en doe jij dit allemaal niet alleen, maar juist met al onze enthousiaste vrijwilligers en in samenwerking met de organisatie! We raden iedereen die zelf een oogstdag wil organiseren vooral aan een keer mee te lopen met een ervaren oogstbegeleider. Elke provincie heeft een regiocoördinator die je hierbij op weg kan helpen. Verder organiseren we meeloopdagen en leuke cursussen, dus houd de agenda in de gaten!

Het stappenplan

OOGSTEN

LOCATIE KIEZEN

Onderzoek locaties die in de Bomenplanner aangemeld zijn of meld er zelf één aan. Overleg met de beheerder welke bomen eruit mogen.

VERVOEREN

Plantlocaties komen je oogst zelf ophalen. Niet opgehaalde bomen worden direct uitgedeeld of naar een Bomenhub gebracht en opgeslagen.

OOGSTEN

Een dag of dagdeel aan de slag met je vrijwilligers: na instructie kan er geoogst worden. Dankzij teamwork kan dat vlot én gezellig!

SORTEREN

Je sluit de dag af door alle zaailingen op soort te leggen, en dan te bundelen en tellen. Nu kan de oogst worden ingevoerd in de Bomenplanner.

VOORBEREIDEN

Werv vrijwilligers en meld je oogstdag aan in de Bomenplanner. Regel de benodigde materialen samen met de vrijwilligers en regiocoördinator.

1. De oogstlocatie

Je mag niet zomaar in natuurgebieden zaailingen of stekken oogsten. Daarvoor heb je toestemming nodig van de terreinbeheerder. Bestaande oogstlocaties die bij ons zijn aangemeld, vind je in de Bomenplanner; hiervan kun je medebeheerder worden. Ook kun je zelf een oogstlocatie aanmelden.

Zelf een oogstlocatie aanmelden

Je onderzoekt de oogstlocatie en hebt contact met de beheerder over wat daar de bedoeling is. Je weet welke soorten eruit gehaald mogen worden, welke juist niet en hoe je dus ecologisch beheer uitvoert in een bos, landgoed of park. Ecologisch en circulair groenbeheer is een win-win voor de beheerder! Zo maak je het bos bijvoorbeeld weer wat opener, herstel je een heide of maak je een overwoekerd landgoed weer begaanbaar.

[>> Wil jij je boswachter of gemeente aanschrijven? Gebruik deze flyer voor TBOs!! <<](#)

Afspraken met de beheerder over wat eruit mag, zien er vaak ongeveer zo uit: alleen die bepaalde soorten, alles binnen een meter van het pad, of 1/3 van de zaailingen per vierkante meter laten staan, of juist alles binnen aan halve meter van de moederboom mag weg.

TIP: Gebruik de knoppenkaart om te bepalen welke soort boom je vasthebt.

Als je de oogstlocatie aanmaakt in de Bomenplanner, schrijf je er zoveel mogelijk informatie bij. Is er beschutting aanwezig? Een toilet? Parkeerplekken? OV? Worden er scheppen en kruiwagens beschikbaar gesteld door de boswachter? Dit is handig voor de vrijwilligers om te kunnen inzien.

Tijdens de oogst

Als oogstbegeleider van de dag weet jij hoe je de bomen oogst, bundelt, en waar ze naartoe kunnen. Het is handig als je de meeste soorten bomen al kent, maar dit is ook juist iets wat je met de boswachter/beheerder kunt afstemmen. Vraag hen om erbij te zijn, of juist alleen de eerste keer erbij te zijn, of af en toe te komen inchecken. Zij weten precies wat wat is, en wat eruit mag.

[>> Bekijk hier de instructievideo van de Bomenplanner voor oogstlocaties <<](#)

2. Wat heb je nodig voor een oogstdag?

De vrijwilligers die komen oogsten staan te springen om aan de slag te gaan! Maar daarvoor hebben ze wel het één en ander nodig. Zorg dat de volgende materialen op een oogstdag aanwezig zijn. Dit hoef je natuurlijk niet alleen te doen, veel spullen zijn via de regiocoördinatoren- en teams aanwezig, kunnen vrijwilligers zelf meenemen, of zijn ergens te leen. De bomenplanner helpt je alles bij elkaar te sprokkelen.

Checklist

Oogsten

- Scheppen
- Kruiwagens
- Eventueel snoeischaar

Bundelen, labels, registreren

- Touw
- Labels
- Schaar
- Watervaste stift
- Schriftje + pen / je telefoon
- Knoppenkaart

Zichtbaarheid

- Een Meer Bomen Nu vlag
- Hesjes

Vervoer (eventueel)

- Auto met trekhaak
- Aanhanger

Door op de oogstlocatie een evenement aan te maken is het altijd direct duidelijk voor iedereen op welke locatie, tijd en datum de oogstdag is. Dat scheelt een hoop mail- en belwerk! Ook communiceer je hier de praktische informatie. Vraag altijd aan iedere vrijwilliger om, indien mogelijk, een eigen schep, lunch en eventueel koffie mee te nemen. Ook is het handig vrijwilligers eraan te herinneren goede kleren, waterdichte laarzen en (werk)handschoenen mee te nemen.

Het organiseren van een oogstdag doen we samen! Jij kan ook zien welke vrijwilligers in de buurt zitten van jouw evenement, en of ze scheppen, kruiwagens, aanhangers of bomenkennis bezitten, of dat we zelf ook willen mee-organiseren of een bomenritje willen doen. Alle vrijwilligers die zich aanmelden staan voor je onder elkaar in de bomenplanner, zodat je contact op kan nemen voor eventuele verder afstemming of hulp. Heb je nog kruiwagens nodig? Bericht een vrijwilliger die aangeeft kruiwagens te hebben en stem het samen af!

Dit evenement (je oogstdag) kun je delen in je eigen netwerk, of in lokale krantjes. Uiteindelijk kan jij in het event een lijstje zien van iedere vrijwilliger die zich heeft aangemeld. Ook kan je alle vrijwilligers in de buurt berichten als je nog te weinig vrijwilligers hebt.

Plantlocaties komen de oogst ophalen. Ook plantlocaties kunnen zich inschrijven op je oogstdag in de Bomenplanner. Je kan contact met hen opnemen voor verdere afstemming. Heb je genoeg plantlocaties dat alles direct wordt meegenomen of moet je nog contact opnemen met een bomenhub?

Wat niet direct wordt meegenomen door plantlocaties moet naar een Bomenhub. In de bomenplanner zie je alle hubs bij jou in de buurt. Er is een auto met trekhaak en een aanhanger nodig om de bomen te verplaatsen. Dit kan je uit je vrijwilligersnetwerk halen, wellicht heeft de hub er een, of kunnen we middels fondsenwerving eentje voor de groep aanschaffen als je vaker oogstdagen organiseert.

TIP: Via de regiocoördinator of de organisatie kun je al aan veel van deze spullen komen!

Tips van de dag

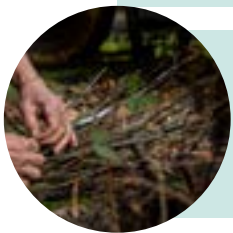
“Ik vind het prettig om van tevoren alle vrijwilligers nog even een mailtje te sturen met een kaartje van de verzamelplek, zodat iedereen het goed kan vinden en vrijwilligers ook mij goed kunnen bereiken.”

– Margot, oogstbegeleider Maarssen

“Met het standaard persbericht van Meer Bomen Nu kon ik makkelijk een vrijwilligersoproep plaatsen in mijn lokale krant, wat een drukte!”

– Ingrid, oogstbegeleider Noord-Beveland

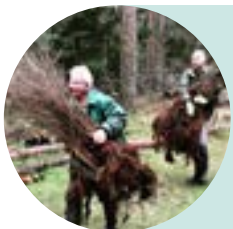
“Ik nam via de bomenplanner contact op met de grootste plantlocatie bij mij in de buurt, ze konden gelijk alle 2.000 zaailingen van mijn oogstdag op komen halen, heel gemakkelijk!”

– Renée, oogstbegeleider Utrecht

“Het is mogelijk om scheppen, kruiwagens en aanhangwagens te lenen bij uitleenorganisaties, en vaak de landschappen! Kijk voor een overzicht op meerbomen.nu/ materiaal.”

– Peter, Oogstbegeleider Nijmegen

“Dankzij de standaard gemeenteofferte van Meer Bomen Nu, heb ik alle spullen om aan de slag te gaan.”

– Marijke, oogstbegeleider Nieuwegein

[>> Download hier het standaard persbericht <<](#)

[>> Klik hier voor de standaard gemeenteofferte <<](#)

3. Aan de slag met oogsten

Sommige oogstbegeleiders organiseren een hele dag, van 09.00 tot 15.00 uur. De meeste oogstdagen zijn echter een dagdeel. Wanneer je een evenement op je oogstlocatie aanmaakt in de bomenplanner, vul je zoveel mogelijk praktische informatie in. Vraag aan de vrijwilligers om zelf een schep, goede kleren, laarzen, en een thermosfles en boterham mee te nemen.

De dag in een notendop

Welkom	Uitleg Meer Bomen Nu methode, introductie gebied door terreinbeheerder en/of oogstbegeleider
Blok 1	Van start! Vrijwilligers gaan aan de slag in het gebied, de oogstbegeleider loopt rond voor vragen
Koffiepauze	Even een korte pauze. Begrijpt iedereen hoe het werkt?
Blok 2	Met z'n allen verder oogsten tot de lunchpauze
Lunchpauze	Goed eten en drinken
Blok 3	Nu is iedereen een geoefend oogster en worden er meters gemaakt! Tevens start van team labelen, tellen en touwbinden
Einde	Afronden, alles op de kar van de plantlocatie of richting de bomenhub

Zaailingen oogsten

Met de beheerder heb je afgestemd wat eruit mag. Dit leg je uit aan de vrijwilligers en dan kun je aan de slag. Schep een rondje op de zaailing heen, ongeveer een voet van de stam. Gebruik je spade als hefboom, dat is minder belastend voor je rug! Wrik de zaailingen zo los en schud de zaailing dan uit. Een grote kluit is immers niet nodig! We laten het bos, landgoed of park (nog) mooier achter dan we het aantreffen. De zaailingen steken we daarom met beleid uit, en de allermooiste laten we juist staan.

We oogsten zaailingen met een grootte van tussen de 50 - 150 centimeter. We halen immers enkel de bomen weg die op die plek niet tot een grote boom kunnen uitgroeien, of om een andere reden ongewenst zijn. Dus grote bomen kun je beter laten staan! We hebben gemerkt dat voor de meeste bomen het oogsten bij een grootte van 50 - 150 cm de beste overlevingskans biedt.

Tips van de dag

Als ik de oogstlocatie heb bekeken, kijk ik vaak al welke soorten zaailingen ik kan oogsten. Die namen schrijf ik dan op een paar bordjes en leg daar aan het begin van de oogstdag een "voorbeeld" zaailing bij. Zo doen we het sorteren gelijk al tijdens het oogsten. Dan kan iedereen mee sorteren, bomensoorten leren kennen én scheelt het ons later tijd!

- Margot, oogstbegeleider Maarssen

Ik neem vaak zelf ook een thermoskan koffie of thee mee, en wat koekjes, zo blijft het simpel én maken we er een gezellige dag van. Vrijwilligers die erg enthousiast zijn maak ik een chatgroepje mee, zodat we samen meer dingen kunnen organiseren"

- Franke, oogstbegeleider Hoofddorp

Maak een paar leuke foto's van het oogsten! Deze kunnen we delen op sociale media, en de boswachter in het zonnetje zetten!"

- John en Tiny, oogstbegeleiders Tilburg

4. Zaailingen bundelen, labelen, registreren

Aan het einde van de oogstdag zorg je dat je team de zaailingen sorteert, bundelt en telt.

Sorteren: Ook als jij bomen al goed kunt herkennen, kan het wel eens een uitdaging zijn als deze uit het blad zijn. Daarom kun je via de organisatie een knoppenkaart krijgen, waarmee je de meest voorkomende soorten makkelijk kunt herkennen. Ook raden we de app PlantNet aan: bij twijfel kun je het dan altijd even opzoeken. Vaak geeft de beheerder van de oogstlocatie aan welke soorten er die dag uit kunnen. Focus je daarom maar op enkele soorten, dat maakt het een stuk overzichtelijker! Als je je focust op 3 soorten, hoef je ook maar 3 soorten te herkennen.

Bundelen: Je bindt de zaailingen in aantallen van 20 vast, met de wortels op dezelfde hoogte, om het inkuilen makkelijk te maken. Dit doe je met zo min mogelijk touw. Werk als volgt: houd het touw aan de bol vast, knoop een lus in het uiteinde, haal het touw om de bos zaailingen heen en trek het uiteinde vervolgens door de lus, en trek deze strak, knip dan het touw door.

Registreren: Zodra je de soorten gebundeld en gelabeld hebt, kun je turven. Dit kun je doen in een schriftje en daarna invoeren in de bomenplanner, of je doet het direct in de bomenplanner op je telefoon. Hier geef je aan hoeveel, van welke soort, waarnaartoe zijn gegaan. Zo tellen je bomen mee! Dit motiveert andere vrijwilligers, helpt ons inzien waar wat te oogsten is. En zo weten hubs en plantlocaties ook wat ze gekregen hebben. Alle plantlocaties van meer dan 100 bomen hebben een eigen locatie in de bomenplanner waarnaartoe je kunt afschrijven, bomenhubs ook. Mensen die enkele boompjes (minder dan 100) mee hebben genomen kan je gezamenlijk afboeken op Los Weggegeven.

Soorten bomen

In de bomenlijst op de website hebben we een overzicht gemaakt van welke soorten nou eigenlijk gewenst zijn door plantlocaties. Zo vinden we in Nederland bijvoorbeeld een grote hoeveelheid wilg, esdoorn en berk. Het aanbod overstijgt daarmee soms de vraag, wat minder het geval is voor bijvoorbeeld eetbare soorten. Verdeel daarom goed je aandacht: heb je al duizenden esdoorns, kijk eerst even of je ze kwijt krijgt en focus anders op een andere ongewenste of overdadige soort. Of heb je keuze uit verschillende oogstlocaties? Leg dan de prioriteit bij de plek waar de meest diverse soorten staan. Let op dat we geen invasieve exoten uitdelen, zoals bijvoorbeeld de Amerikaanse Vogelkers!

[>> Bekijk ook deze tool voor plantlocaties over welke boom waar past! <<](#)

5. Utdelen of inkuilen

Van oogstlocatie naar...?

Wanneer je al je boompjes gebundeld en gesorteerd hebt, moeten ze ergens naartoe. Plantlocaties kunnen zich in de Bomenplanner aanmelden voor je oogstdag, dus zoveel mogelijk wordt direct opgehaald.

Indien dit niet gebeurt, wil je de wortels van de jonge boompjes zo snel mogelijk beschermen. Dit doe je door ze in water te leggen (m.u.v. als het vriest) of in te kuilen. Je kan de wortels van de bomen minimaal een week in de sloot laten liggen voordat ze graag geplant willen worden. Of, als er geen water aanwezig is, dan kunnen de bomen worden ingekuild. Met andere woorden; de haarwortels moeten met aarde worden bedekt. Kijk hier voor het filmpje van Franke waarin hij haarfijn uitlegt hoe dat in zijn werk gaat.

Het inkuilen of in het water leggen kan bij een Bomenhub: een distributieplek waar mensen boompjes verzamelen en feestelijk uitdelen. Hiervoor moet je vervoer regelen.

Let op: zorg dat je vrijwilligers hebt op de bomenhub zelf, door ze mee te nemen of te controleren dat er vrijwilligers van de hub zijn om je op te vangen. Het inkuilen kan aan het einde van de dag nog best zwaar zijn om zelf te doen!

Tips van de dag

“Ik kon ze niet direct planten, daarvoor haalden we er te veel op. Dus ik nadat ik ze heb opgehaald van de oogstlocatie heb ik een deel in de sloot gelegd, en een deel ingekuild het veld waar ik ze later ga planten. Dat scheelt weer een ritje!”
– Ids, Plantlocatie in Groningen

“Ik vroeg aan de lokale kinderboerderij naast het park waar ik oogst of ik ze daar kon stallen. Dan heb ik geen aanhanger nodig, alleen een kruiwagen. Dat scheelt werk én vervoer. Ook was het makkelijker om vrijwilligers mee te krijgen om te helpen inkuilen! Nu heb ik een oogstlocatie én een hub in de bomenplanner!”
– Ant, oogstbegeleider Leiden

**Samen maken we Nederland
goedkoper, leuker en sneller groen.
Dank jullie wel!**

